

De toekomst van onze energie

Een pleidooi voor lokaal eigenaarschap in de energietransitie

Geschreven door Nathalie van Loon, Marcel Heskes en Joey ten Cate

Energie is een belangrijke sleutel voor verandering: energie brengt mensen in beweging, brengt licht en laat bomen en planten groeien. Energie is een eerste levensbehoefte voor alles en iedereen. De energietransitie, met lokale opwek van hernieuwbare energie en lokaal en gedeeld eigenaarschap van bewoners, biedt dan ook een kans: een kans op een nieuw, mens- en Aardewaardig energiesysteem.

Vanuit een onderbuikgevoel dat het fundamenteel anders moet én kan, is een 20-tal denkers en doeners, in opdracht van de Topsector Energie en onder inhoudelijke begeleiding van Economy Transformers met

Damaris Matthijsen en Rosa Lucassen, twee jaar lang op zoek gegaan naar een liefdevol alternatief. Hoe kan 'lokaal eigenaarschap van energie' een sleutel voor verandering zijn?

Ons huidige energiesysteem is in crisis: van 'Groningen' tot Rusland, van recordwinsten voor fossiele bedrijven tot klimaatzaak: het kan en moet nú anders. Een overstap naar hernieuwbare energie is wat ons betreft niet voldoende. De transitie biedt juist een kans om vragen te stellen als: hoe richten we dit nieuwe energiesysteem rechtvaardig in, hoe verdelen we lusten en lasten op een eerlijke manier? En hoe zorgen we ervoor dat iedereen mee kan doen, ongeacht maatschappelijke status, sociale identiteit of grootte van de portemonnee? En hoe kan dit bovendien met respect voor mens en dier?

Hoe verdelen we lusten en lasten op een eerlijke manier, met respect voor mens en dier?

Tot vrij recent was energie een 'publiek goed', georganiseerd door de overheid. Om diverse redenen is dat nu anders en geprivatiseerd. Energie is daarmee een 'marktproduct' geworden, met weinig ruimte voor bewoners, behalve als consument. Dit kan anders als we vanuit lokaal eigenaarschap gaan denken en doen. Maar: *#hoedan?*

#hoedan?

Een eerste reflex kan zijn om terug te grijpen op het oude systeem en energie als nutsvoorziening weer 'terug' over te dragen aan de overheid. Er is echter nog een andere, volgens ons betere, route: namelijk om het nieuwe energiesysteem vanuit bewoners te organiseren. Een mooi voorbeeld hiervan is het Traais Energie Collectief. Hier is de energievoorziening eigendom van de lokale gemeenschap. Hierdoor hoeft deze niet aan marktwerking mee te doen en kunnen leden rekenen op een min of meer vaste prijs voor energie.

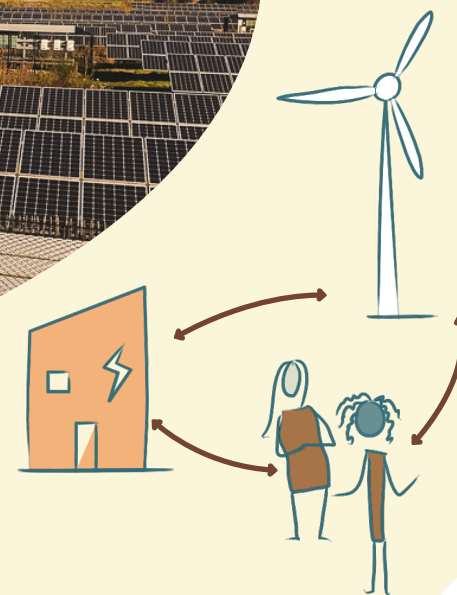
Daarmee zijn we er bijna, maar nog niet helemaal. Want (in theorie) kan deze voorziening zomaar wéér geprivatiseerd worden, of verkocht worden aan de hoogste bidder. Wij pleiten daarom, in navolging van Economy Transformers, voor drievoudig eigenaarschap in de energietransitie, ook genoemd 'commoning'. Partijen kunnen namelijk mét elkaar handelen vanuit drie rollen en onderlinge relaties:

- ✓ de (creatieve) onderneming: een transparante organisatie die de energievoorziening organiseert
- ✓ de (energie)gemeenschap: de afnemers en directe betrokkenen en omwonenden. Zij hebben medezeggenschap of lokale betrokkenheid bij

het gebied, de energie en de infrastructuur

- ✓ een 'onafhankelijke stem' (of 'kluis') waarin het (kadastrale) eigendom ligt. Hiermee borg je dat de voorziening van iedereen is en blijft, en dus niet verkoopbaar is. Dit kan de overheid zijn, maar bijvoorbeeld ook (en liever nog) een stichting.

Van dit drievoudig eigenaarschap zijn al verschillende voorbeelden, ook in andere sectoren. Denk bijvoorbeeld aan kledingbedrijf Patagonia en aan Wikipedia. En ook in de energie zijn er interessante voorbeelden: verschillende geslaagde local4local-experimenten van EnergieSamen en diverse geslaagde doorbraakprojecten van Izzy Projects. Lokale energievoorzieningen van en voor bewoners zijn dan ook echt mogelijk op deze manier!

Doe je ook mee?

Ga naar onze LinkedIn-groep:
[tinyurl.com/onze-energie](https://www.linkedin.com/company/onze-energie)

Luister onze podcast 'Onze Energie':
<https://tinyurl.com/podcast-onze-energie>

Of neem contact op met Liesbet:
Liesbet.Hanekroot@kennemerenergie.nl